

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник аварійно-рятувальної частини
з ліквідації наслідків надзвичайних
ситуацій Мобільного рятувального
центру швидкого реагування ДСНС
України

Сергій СЕВЕРЕНЧУК

« ____ » _____ 2024 р.

ПЛАН-КОНСПЕКТ

**проведення заняття з тактичної підготовки рятувальників
з навчальними групами № 3,4,5 Мобільного рятувального центру швидкого
реагування ДСНС України**

16-19.09.2024 р.

Тема: «Огляд верхолазного спорядження та страхувальних засобів які знаходяться на
оснащенні підрозділу. Безпека в експлуатації . Вимоги до конструкції. Перевірка
технічного стану. Випробування під час експлуатації.»

Навчальна мета: Довести до особового складу порядок огляду, безпеку експлуатації,
вимоги до конструкцій під час експлуатації верхолазного спорядження.

Час проведення: 1 год.

Місце проведення: клас

Навчально-матеріальне забезпечення: план-конспект

Нормативно-правові акти і література: Довідник верхолаза, затверджений окремим
дорученням Голови ДСНС від 05.03.2021р. № В-68

Порядок проведення заняття:

1. Організаційні заходи - 5 хв.
перевірка присутніх; оголошення теми і мети заняття.
2. Контроль знань - 5 хв.
перевірка засвоєння раніше пройденого матеріалу.
3. Викладення матеріалу теми - 30 хв.

Питання та їх стислий зміст	Методичні вказівки.
<p>Спеціальне оснащення для виконання верхолазних робіт, та робіт на висоті розділяється на чотири основні групи: верхолазне спорядження індивідуального користування, верхолазне спорядження колективного користування, спеціальні страхувальні засоби, допоміжне спорядження. В окрему п'яту групу виділяється верхолазне спорядження й пристрої для проведення рятувальних робіт.</p> <p>Верхолазне спорядження, що застосовується рятувальниками-верхолазами при виконанні верхолазних робіт та робіт на висоті яке забезпечує їм особисту безпеку, спуск і підйом по несучому канату, основну технологію виконання робіт і дотримання правил страхівки й самострахівки, відноситься до верхолазного спорядження індивідуального користування.</p> <p>Верхолазне спорядження що застосовується для пересування рятувальника-верхолаза по вертикальній площині, що забезпечує перебування рятувальника-верхолаза в необхідному для виконання робіт місці, що виконує роль засобу захисту від падіння рятувальника-верхолаза з висоти при виконанні верхолазних робіт та робіт на висоті і яке забезпечує основну технологію виконання робіт, відноситься до верхолазного спорядження колективного користування.</p> <p>До спеціальних страхувальних засобів відносяться пристрої й пристосування, призначені для попередження падіння рятувальника-верхолаза з висоти й зниження до безпечного рівня впливу динамічного ривка при втриманні рятувальника-верхолаза в результаті зриву й наступного падіння. Страхувальні засоби, що використовуються в комплекті з верхолазним спорядженням, повинні забезпечувати: безпеку й зручність у роботі при виконанні верхолазних робіт та робіт на висоті.</p> <p>Крім вищевказаного верхолазного спорядження та страхувальних засобів при виконанні верхолазних робіт та робіт на висоті, повинні застосовуватися також засоби індивідуального захисту (ЗІЗ) рятувальників-верхолазів від світлового, теплового, механічного й іншого шкідливого впливів. Рятувальники-верхолази, що виконують верхолазні роботи та роботи на висоті, повинні застосовувати засоби індивідуального захисту відповідно до ДСТУ 12.4.011.</p> <p>Організація зберігання верхолазного спорядження та страхувальних засобів:</p> <p>За дотримання норм зберігання, строків випробування й правильне застосування верхолазного спорядження та страхувальних засобів несуть відповідальність керівники, що застосовують їх для виконання робіт.</p> <p>Рятувальники-верхолази, що виконують верхолазні роботи та роботи на висоті, повинні бути забезпечені повним комплектом верхолазного спорядження та страхувальних засобів, навчені правилам користування цим оснащенням і зобов'язані застосовувати їх для створення безпечних умов роботи.</p> <p>Відповідальність за своєчасне забезпечення рятувальників-верхолазів верхолазного спорядження та страхувальних засобів відповідно до норм комплектування, а також за організацію належного зберігання, створення необхідного запасу, своєчасне проведення періодичних оглядів і випробувань, вилучення з експлуатації непридатного верхолазного спорядження та страхувальних засобів і за організацію їхнього обліку, несе власник цього оснащення.</p>	

При необхідності письмовим розпорядженням допускається призначати одного рятувальника-верхолаза, що має допуск до виконання робіт з використанням верхолазного спорядження та страхувальних засобів, відповідальним за облік, забезпечення, організацію своєчасного огляду, випробування й зберігання верхолазного спорядження та страхувальних засобів у даному підрозділі. У випадку такого призначення за майстрами, рятувальниками-верхолазами, що допускають до роботи, і виконують роботи, до їхніх обов'язків входить контроль наявності необхідного верхолазного спорядження та страхувальних засобів та їхній стан на робочих місцях.

При виявленні непридатного для застосування верхолазного спорядження та страхувальних засобів, виданих для виконання робіт, рятувальники-верхолази що одержали його, зобов'язані негайно вилучити його з експлуатації, повідомити відповідального (власник оснащення або рятувальник-верхолаз з допуском) та зробити відповідний запис в «Журналі огляду верхолазного спорядження та страхувальних засобів».

Верхолазне спорядження та страхувальні засоби повинні зберігатися й перевозитися з дотриманням умов, що забезпечуються відповідно до вимог підприємства - виробника, їхньої справності та придатності до застосування. Тому їх варто зберігати в спеціально відведених закритих приміщеннях, де вони повинні бути захищені від зволоження, забруднення, механічних ушкоджень, корозії, впливу агресивних засобів.

Використане верхолазне спорядження та страхувальні засоби повинні зберігатися в закритих приміщеннях у спеціальних шафах, на стелажах, полках, у ящиках і т. п. окремо від інструмента. Вони повинні бути захищені від впливу масел, бензину, кислот, лугів і інших агресивних речовин, а також від прямої дії сонячних променів. Розміщення таких спеціальних місць має бутина відстані не ближче ніж 1 м. від тепловипромінювання нагрівальних приладів.

Облік верхолазного спорядження та страхувальних засобів повинен бути організований так, щоб можна було просто й зручно простежити місцезнаходження кожного із цих елементів і здійснити контроль за проходженням ними періодичних оглядів і випробувань. Тому верхолазне спорядження, страхувальні засоби та пристрої для проведення рятувальних робіт, що перебувають в експлуатації, повинні мати інвентарні номери – окремо по кожному виду спорядження та страхувальних засобів.

Інвентарні номери повинні наноситися фарбою безпосередньо на верхолазне спорядження та страхувальні засоби або на спеціальній табличці, прикріпленої до оснащення. Несучі й страхувальні маркуються металевими бирками із зазначеними (вибитими) на них довжинами з точністю до (+/- 0,5м) та інвентарним номером. Верхолазне спорядження та страхувальні засоби, що не мають бирок із зазначеними на них інвентарними номерами й фіксованими довжинами, до використання в роботі не допускаються.

Для верхолазного спорядження та страхувальних засобів, що складаються з декількох частин, загальний для них номер повинен наноситися на кожную частину. Дозпускається використання заводських номерів, якщо вони однакові для кожної частини верхолазного спорядження та страхувальних засобів. У підрозділах підприємств необхідно вести «Журнал огляду елементів спеціальних страхувальних

засобів», у якому після кожної періодичної перевірки, що повинна проводитися не рідше 1 разу в бміс, працівник, відповідальний за стан СОСЗ, повинен записувати результати проведеної перевірки (наявність оснащення, її стан і т. п.).

Загальні правила використання:

Все верхолазне спорядження та страхувальні засоби, порядження й пристрої для проведення рятувальних робіт повинні за призначенням (наказ № 62). У процесі експлуатації верхолазного спорядження та страхувальних засобів вони повинні піддаватися щоденному візуальному огляду перед початком виконання робіт. Щоденний огляд повинен здійснюватися відповідальним виконавцем робіт разом із рятувальником-верхолазом, що застосовує дане верхолазне спорядження та страхувальні засоби. Перед початком робіт із застосуванням верхолазного спорядження та страхувальних засобів, рятувальник-верхолаз, що має його використовувати, зобов'язаний перевірити їхню справність, переконатися у відсутності в них зовнішніх ушкоджень, перевірити наявність маркування й інвентарного номера, а також перевірити строк чергового періодичного випробування.

Устаткування робочого місця при виконанні верхолазних робіт та робіт на висоті повинне забезпечувати безпеку й відповідати ергономічним вимогам. Верхолазне спорядження, що використовується, не повинне обмежувати розміри робочого місця й розміщення додаткових елементів на ньому, має забезпечувати виконання робочих операцій у зручних робочих позах і не перешкоджати рухам працюючого.

Користуватися верхолазним спорядженням та страхувальними засобами із минулим строком придатності заборонено. Заборонено також зберігати верхолазне спорядження та страхувальні засоби, що не витримала випробувань або із простроченим строком випробувань, разом із придатними до використання верхолазного спорядження та страхувальних засобів. Непридатні до використання верхолазне спорядження та страхувальні засоби повинні вилучатися з експлуатації.

Загальні вимоги до конструкції:

Спеціальні й страхувальні засоби, що використовуються при виконанні робіт повинні забезпечувати безпеку працюючих при їхній експлуатації як у випадку автономного використання, так і при використанні в комплекті з іншим устаткуванням і спорядженням при дотриманні вимог (умов, правил), передбачених експлуатаційною документацією. Поняття «експлуатація верхолазного спорядження та страхувальних засобів» містить у собі: використання за призначенням, технічне обслуговування, періодичні випробування, транспортування й зберігання.

Верхолазне спорядження та страхувальні засоби, що використовуються при виконанні робіт, повинні бути укомплектовані експлуатаційною документацією, що містить вимоги (правила), що запобігають виникненню небезпечних ситуацій у процесі експлуатації. Верхолазне спорядження та страхувальні засоби повинні відповідати вимогам безпеки протягом усього періоду експлуатації при виконанні споживачем вимог, установлених в експлуатаційній документації.

Конструкція верхолазного спорядження та страхувальних засобів повинна виключати експлуатаційні помилки, які можуть з'явитися джерелом небезпеки для рятувальника-верхолаза. У випадку, коли дана

вимога не може бути виконана в повному обсязі, експлуатаційна документація повинна містити докладний порядок експлуатації, обсяг перевірок і випробувань, що виключають можливість виникнення небезпечних ситуацій через помилки при експлуатації.

Страховальні засоби повинні забезпечувати можливість контролю виконання ними свого призначення до початку й у процесі їхнього функціонування. Страховальні засоби повинні виконувати своє призначення безупинно в процесі функціонування, а також при виникненні небезпечної ситуації. Дія страховальних засобів не повинне припинятися раніше, ніж закінчиться дія відповідного небезпечного або шкідливого виробничого фактора.

Конструкція й розташування страховальних засобів не повинні обмежувати технологічні можливості використання спеціального оснащення й повинні забезпечувати зручність її експлуатації. Якщо конструкція верхолазного спорядження та страховальних засобів не може забезпечити всі технологічні можливості використання оснащення, то пріоритетним є вимога забезпечення захисту рятувальника-верхолаза.

Все верхолазне спорядження та страховальні засоби, спорядження й пристрої для проведення рятувальних робіт повинні за призначенням (наказ №62). У процесі експлуатації верхолазного спорядження та страховальних засобів вони повинні піддаватися щоденному візуальному огляду перед початком виконання робіт. Щоденний огляд повинен здійснюватися відповідальним виконавцем робіт разом із рятувальником-верхолазом, що застосовує дане верхолазне спорядження та страховальні засоби. Перед початком робіт із застосуванням верхолазного спорядження та страховальних засобів, рятувальник-верхолаз, що має його використовувати, зобов'язаний перевірити їхню справність, переконатися у відсутності в них зовнішніх ушкоджень, перевірити наявність маркування й інвентарного номера, а також перевірити строк чергового періодичного випробування.

Спеціальні й страховальні засоби, що використовуються при виконанні робіт повинні забезпечувати безпеку працюючих при їхній експлуатації як у випадку автономного використання, так і при використанні в комплекті з іншим устаткуванням і спорядженням при дотриманні вимог (умов, правил), передбачених експлуатаційною документацією. Поняття «експлуатація верхолазного спорядження та страховальних засобів» містить у собі: використання за призначенням, технічне обслуговування, періодичні випробування, транспортування й зберігання.

Верхолазне спорядження та страховальні засоби, що використовуються при виконанні робіт, повинні бути укомплектовані експлуатаційною документацією, що містить вимоги (правила), що запобігають виникненню небезпечних ситуацій у процесі експлуатації. Верхолазне спорядження та страховальні засоби повинні відповідати вимогам безпеки протягом усього періоду експлуатації при виконанні споживачем вимог, установлених в експлуатаційній документації.

Верхолазне спорядження та страховальні засоби, що перебувають в експлуатації, повинні проходити періодичні випробування, а також щоденний огляд перед початком роботи.

Періодичні випробування верхолазного спорядження та страховальних засобів повинні проводитися в зазначені виробником строки. Як правило, випробування виконують прикладанням до елемента

оснащення статичного навантаження зазначеної величини.

При проведенні випробувань повинні перевірятися механічні характеристики верхолазного спорядження та страхувальних засобів, наявність залишкових деформацій після зняття навантаження, працездатність окремих видів верхолазного спорядження та страхувальних засобів під навантаженням, поява під час навантаження тріщин в металевих частинах, розривів волокон або ниток у текстильних виробках. Саме ці показники характеризують непридатність спорядження до подальшої експлуатації.

4. Підведення підсумків – 5 хв.

План-конспект склав:

Начальник групи

(спеціальне звання)

(підпис)

(ініціали та прізвище)

_____ 20__ р.